

De Wijkproeverij

Aanuraag subsidie *Versneld Vernieuwen*

Aanleiding en probleemanalyse

Thuiswonende ouderen zijn flink getroffen door de huidige covid-19 epidemie. Ze lopen een grotere kans op negatieve gevolgen door een besmetting. Al in de eerste lockdown adviseerde het RIVM specifiek deze groep om grote gezelschappen en het openbaar vervoer te vermijden.

Uit onderzoek van het RIVM: [Onderzoek thuiswonende ouderen tijdens Covid-19](#) blijkt dat deze maatregelen tot grote gevolgen hebben geleid voor thuiswonende ouderen. Uit een onderzoek onder ruim 2500 ouderen blijkt namelijk, dat:

- Ruim 60% van de ouderen verminderd contact heeft met familie, vrienden, kinderen en kleinkinderen.
- 54% van de vrijetijdsactiviteiten zijn stopgezet.
- 50% geen bezoek meer brengt aan winkel, café of restaurant.
- 30% minder beweegt en minder buiten komt.

Voor veel ouderen zorgden deze beperkingen voor een gemis aan sociaal en fysiek contact, een verminderd gevoel van verbondenheid en verlies van zelfstandigheid door verminderde mobiliteit. Ook nadat de versoepeling in juni 2020 werd ingevoerd ervoeren veel ouderen een gevoel van ongelijkheid, doordat het risico voor ouderen en de angst voor een nieuwe golf als groot werden ervaren. Uit onderzoek blijkt dat de eenzaamheid is toegenomen en dat dit ook een negatieve invloed heeft op de leefstijl en gezond eten.

De samenwerking van de netwerkpartners rondom ouderen loopt in sommige wijken heel goed, maar in andere wijken niet. Wij (NIZU, U Centraal, penvoerder DOCK en het Buurtteam) zien de noodzaak om deze samenwerking te verbeteren en te intensiveren. Dit zien wij allen als een reguliere taak. Maar wij denken dat de beste samenwerking tot stand komt door gezamenlijk te doen. De extra inzet die de subsidie *Versneld Vernieuwen* mogelijk maakt, is een extra impuls om deze samenwerking te intensiveren.

In de wijkscans van OMU 3.0 zien wij een toename in de vraag voor ontmoeting en laagdrempelige activiteiten. Ook ervaren wij partners in deze aanvraag een toename in de kwetsbaarheid van ouderen in Utrecht. Deze waarneming, bovenstaande bevindingen en signalen zijn voor ons aanleiding om boven op ons reguliere aanbod een aanvraag te doen op de subsidie *Versneld Vernieuwen*. Door middel van deze subsidie én in samenwerking met onze kernpartners in elke wijk willen wij zo snel mogelijk negatieve sociale gevolgen van de coronacrisis tegengaan en bij zo veel mogelijk oudere Utrechters eenzaamheid tegen gaan en hen ondersteunen om zich weer verbonden te voelen met de maatschappij.

Doelen en Activiteiten

Deze subsidieaanvraag richt zich op activiteit 1 van de regeling *Versneld Vernieuwen*. Met de volgende activiteiten willen we versneld en duurzaam een bijdrage leveren aan het tegen gaan van de negatieve sociale effecten die de coronacrisis heeft (gehad) voor ouderen in de wijk. De activiteiten in deze aanvraag hebben de volgende doelen:

- Tegengaan van de vergrote eenzaamheid onder ouderen.
- (Her)opbouwen of ontwikkelen van netwerken van ouderen.
- Vroegtijdig signaleren van problematiek.
- Preventief inzetten om langdurige en aanvullende zorg te voorkomen (en/of uit te stellen).
- Niet geïndiceerde structurele dagbesteding voor ouderen door in te zetten op koppeling aan laagdrempelige activiteiten en ontmoeting in de wijk.
- Informatievoorziening voor ouderen (voor langer zelfstandig thuis wonen en preventie gezondheid).
- Het versterken van de samenwerkingsrelatie van de sociale basis (informele zorg en welzijn) met de (aanvullende zorg) rondom de doelgroep ouderen.

De aanvraag bestaat concreet uit 3 activiteiten, zie volgende pagina.

1. De Wijkproeverij

De *Wijkproeverij* is een interactieve terugkerende activiteit waar ouderen kunnen komen voor ontmoeting, informatie, (re)creatie, hapjes en drankjes en verbinding. De *Wijkproeverij* is een gezamenlijke activiteit met bewoners en (formele en informele) partners uit het netwerk rondom ouderen. Het bestaat uit een festivalachtige activiteit waarbij ouderen gedurende een dagdeel kunnen komen “proeven” wat er allemaal te doen is in de wijk, informatie kunnen ophalen, andere ouderen kunnen ontmoeten en kunnen aankaarten wat ze nog missen in de wijk. We initiëren dit initiatief in eerste instantie vanuit het netwerk van professionele organisaties, mede door de signalen die wij daar opvangen. Maar willen de activiteiten opbouwen met de bewoners uit de wijk.

Voor de organisatie van de *Wijkproeverij* stellen wij vanuit deze aanvraag een stedelijke projectleider aan. Deze gaat per gebied aan de slag met een werkgroep bestaande uit de sociaal makelaar(s), bewoners en partners. Zij maken het concept van de *Wijkproeverij* op maat en voeren de activiteit gezamenlijk uit.

Werkgebied

Ouderen wonen door heel de stad. Daarom kiezen wij ervoor om een stedelijke aanpak uit te voeren. Waarbij wij in alle 8 gebieden (Binnenstad - Oost - Noordoost, Leidsche Rijn, Overvecht, Noordwest, Zuidwest, Zuid, Vleuten - De Meern en West) één keer in de drie maanden de *Wijkproeverij* willen uitvoeren.

Wij sluiten aan bij de doelgroep en de locaties die we deels kennen, zoals de *Huiskamers van de Wijk*, de locaties waar ontmoetingsgroepen van *Samen in de Stad* samen komen. Dit betekent dat activiteiten kunnen plaatsvinden in de buurtcentra, huiskamers, maar ook op andere locaties, bijvoorbeeld locaties waar veel ouderen komen.

Werkwijze

We hebben nu de volgende onderdelen gedefinieerd. Let wel, dit verschilt per gebied. Het is maatwerk en afhankelijk van de samenwerking met verschillende formele en informele partners en de bewoners in de wijk zetten we in op bepaalde accenten om succes te behalen. Voorlopig denken we aan de volgende onderdelen:

Lichamelijk & Geestelijk

Ouder worden en fit en vitaal blijven. Hoe doe je dit? Bij de proeverij zijn er verschillende activiteiten en initiatieven uit de wijk aanwezig op het gebied van lichamelijke en geestelijke gezondheid en ontwikkeling. Hiermee kunnen ouderen informatie krijgen en direct gekoppeld worden aan het aanbod.

Algemene Informatie voorziening

Vanuit U Centraal, NIZU en het lokale wijkinformatiepunt zal er algemene informatie voor ouderen aanwezig zijn. Een plek waar ouderen met hun vragen terecht kunnen. Zij maken formeel en informeel aanbod inzichtelijk voor ouderen.

Ontmoetingsfestijn

Ontmoeten door verbinden. Dit doen wij door bewoners te koppelen aan activiteiten, bewoners te koppelen aan andere bewoners, bewoners te koppelen aan bewonersinitiatieven en door bewoners te koppelen aan vrijwilligerswerk. Wij willen werken met *matching buddies* (vrijwilligers/ervaringsdeskundige) die samen met ouderen op zoek gaan naar voor hen passende activiteiten in de buurt. De buddies hebben persoonlijke aandacht en kunnen hen direct kennis laten maken met verschillende activiteiten en indien gewenst een koppeling maken. Ook ouderen die via *Welzijn op Recept* zijn doorverwezen, kunnen baat hebben bij de hulp van een *matching buddy* tijdens de *Wijkproeverij*. Sociaal- en beweegmakelaars die actief zijn in de wijk zullen betrokken worden bij de organisatie van de proeverij. Met deze verbinding versterken we *Welzijn op Recept* en is er meer hulp bij het zoeken naar aanbod voor de toegenomen aanvragen naar aanleiding van de coronacrisis.

Gezelligheidshoek

Ontmoeting staat centraal tijdens de *Wijkproeverij*. Er zal ruimte zijn voor mensen om elkaar te ontmoeten. En om kennis te maken met de ontmoetingsactiviteiten die er zijn in de wijk (denk aan de zogenoemde sociale eettafels, ontmoetingsgroepen, lokale eet & drinkgelegenheden).

Pak 'n date

Een duurzame relatie aangaan, dat is waar mensen regelmatig behoefte aan hebben. Vriendschappen zijn ook erg

belangrijk voor de ouder wordende Utrechter. Niet iedereen wil deelnemen aan groepsactiviteiten. Daarom organiseren we 1 op 1 ontmoetingen, zoals bijvoorbeeld speeddate voor ouderen (op zoek naar vriendschap en contact).

Buurtinitiatieven

Door buurtinitiatieven zichzelf te laten presenteren krijgen de deelnemers een goed beeld van het aanbod van initiatieven in de wijk. Ook kunnen zij direct worden gekoppeld aan initiatieven waar zij aan deel kunnen nemen of een bijdrage aan willen leveren. Sociaal makelaars van DOCK halen tijdens de *Wijkproeverij* actief ideeën op om zo nieuwe initiatieven te stimuleren.

2. Structurele ontmoetingsgroepen voor ouderen

Sociaal makelaars van DOCK hebben vanuit *Samen in de Stad* in veel gebieden al structurele ontmoetingsgroepen voor ouderen. Deze ontmoetingsgroepen sluiten goed aan bij de wens om ontmoeting voor ouderen te stimuleren. Het betreft duurzame indicatieloze laagdrempelige ontmoeting. Dit houdt in dat het één- of tweewekelijks plaatsvindt, op een vaste dag, met vaste vrijwillige begeleiding. Deze structuur met een vaste groep zorgt voor waardevolle contacten. Op plekken waar deze ontmoetingsgroepen nog niet zijn en er wel vraag naar is, ontwikkelen we dit en op de plekken waar dit al wel bestaat breiden we uit. Dit is een reguliere inzet vanuit DOCK. De ontmoetingsgroepen presenteren we ook als aanbod op de *Wijkproeverij*. De vraag naar deze groepen in de wijken, kunnen we samen met onze partners signaleren en duiden.

3. Vergroten van de samenwerking

De partners uit deze aanvraag signaleren, dat de samenwerking in de wijk tussen partners rondom ouderen nog verbeterd kan worden. Wij willen de samenwerking rondom de *Wijkproeverij* gebruiken om deze samenwerking te vergroten. Dit zullen wij doen door per gebied samen te werken in de organisatie en uitvoering van de *Wijkproeverij*. Daarnaast zal er stedelijk een stuurgroep zijn van initiatiefnemende partners die het proces monitoren. Zij zullen tijdens de looptijd van deze aanvraag 3 keer bij elkaar komen met het doel om de samenwerking te vergroten en te monitoren. Deze bijeenkomsten vinden plaats aan het begin, halverwege het traject en aan het einde. De uren voor deze bijeenkomsten komen uit de reguliere inzet van de verschillende partijen.

Activiteit 2 en 3 worden gefinancierd uit reguliere uren, maar we koppelen ze wel aan deze aanvraag, omdat we het belangrijk vinden om de samenhang te laten zien tussen activiteit 1 en 2 en omdat we de *Wijkproeverij* als vehikel gebruiken.

Doelgroep

In de handreiking *Kwetsbare ouderen thuis*¹ wordt de doelgroep ouderen onderverdeeld in vijf groepen, op basis van kwetsbaarheid en complexiteit van de behoefte. Wij richten ons in deze aanvraag expliciet op ouderen die onder de eerste drie treden vallen: *vitaal, omgaan met chronische aandoeningen* en *lichamelijke en mobiliteitsproblemen*. Wij focussen ons dus expliciet **niet** op ouderen met multi domeinproblematiek en de extreem kwetsbare ouderen. Wij zullen de doelgroepen bereiken op de volgende manieren:

- Ouderen uit het bestand van de buurtteams.
- Ouderen die de sociaal makelaar ziet, kent en ontmoet in de wijk.
- Via NIZU leggen we de link naar ouderen die bekend zijn bij diverse stedelijke en wijkgerichte vrijwilligersorganisaties of initiatieven en informele zorgpartners. Zij nodigen actief maatjeskoppels uit.
- Ouderen die doorgestuurd zijn via de huisarts of praktijkondersteuner huisartsen (onder andere via *Welzijn op Recept*).
- Actieve werving van ouderen in de wijk (bij supermarkt, bibliotheek, wachtkamers van huisartsen en gezondheidscentra, in de DUIC, Oud Utrechter, et cetera).
- Ouderen in het netwerk van actieve bewoners en bewonersinitiatieven in de wijk.

Samenwerking

In dit project werken NIZU, U Centraal, DOCK en bewoners samen. Tijdens de uitvoering van de *Wijkproeverij* betrekken we nog meer formele en informele partners. Denk hierbij aan onder andere: wijkgerichte partners zoals bijvoorbeeld Oog voor Utrecht (Noordwest), al bestaande bewonersgroepen, initiatieven en/of organisaties, *Beweegvriendelijke Wijk*, et cetera. Maar ook stedelijke partners zoals NOOM, Vrijwilligers Centrale Utrecht, Zin in Utrecht, Handje helpen, SportUtrecht, gezondheidszorg, bibliotheek, et cetera.

Voor het Buurteam Sociaal is de Wijkproeverij een vindplaats. Zij zullen aansluiten wanneer dit past binnen hun reguliere opdracht. Daarnaast zullen zij actief ouderen toeleiden naar de Wijkproeverij en ontmoetingsgroepen. Tijdens de uitvoering van de proeverij zijn alle overige initiatiefnemers in elk gebied aanwezig, aansluitend en passend bij hun reguliere opdracht. De organisatie van de *Wijkproeverij* wordt uitgevoerd door een stedelijke projectleider in samenwerking met de betrokken sociaal makelaar (SiDS en/of WoR) en betrokken bewoners uit dat gebied. De sociaal makelaar en bewoners zijn leidende in de organisatie. Zij kennen het gebied en het netwerk het beste. De projectleider is de extra inzet om de organisatie van deze activiteiten te helpen realiseren.

De projectleider heeft een taak in het extra inzetten op de samenwerking tussen huisarts en overig medisch domein, sociaal domein, VVT (Verpleeg- en Verzorgingshuizen en Thuiszorg), door hen actief te betrekken bij de *Wijkproeverij*.

Resultaten en monitoring

We monitoren op beoogde resultaten en effecten.

- We organiseren in per gebied 1 *Wijkproeverij* per 3 maanden. Dit zijn in totaal: 32 *Wijkproeverijen*. 4 per gebied in een periode van 12 maanden.
- Per *Wijkproeverij* bereiken we minimaal 30 ouderen uit de wijk.
- Per gebied zijn er minimaal 4 vrijwilligers actief tijdens activiteiten.
- In elke wijk betrekken we actief bewoners bij de organisatie.
- Per gebied maken we met partners inzichtelijk welke groepen ouderen er zijn en waar hun vragen liggen.
- Ouderen ervaren minder eenzaamheid.
- Ouderen werken aan het vergroten van hun netwerk.
- Netwerk van professionals en de onderlinge samenwerking verdiept en verbetert zich.
- Dit project biedt stageplekken aan voor 3de jaars stagiaires

De beoogde resultaten en effecten monitoren wij door zowel kwalitatief als kwantitatief te meten. Wij willen graag kijken of wij de ervaringswijzer kunnen gebruiken voor de *Wijkproeverij*. De opgehaalde informatie wordt besproken in de gebiedsgerichte werkgroep, zodat we direct kunnen leren van de ervaringen. Ook in de halfjaar- en eindevaluatie van de stedelijke stuurgroep zal de opbrengst worden geanalyseerd.

Planning

Het project start na goedkeuring van de aanvraag (september 2021) en loopt door tot december 2022. We starten door een werkgroep te creëren in elk gebied met bewoners en betrokken professionele partners. De focus voor de eerste periode ligt op de samenwerking. De betrokkenheid bij de gezamenlijke aanpak te creëren of te vergroten en het concept per gebied uit te werken (maatwerk). Om vervolgens vrijwilligers te werven en op te leiden. In 2021 vindt er in elk gebied 1 *Wijkproeverij* plaats. Na de eerste *Wijkproeverij* maakt elke proeverij-werkgroep per gebied een plan voor 2022. Daarin nemen zij op wanneer de *Wijkproeverijen* plaatsvinden, welke activiteiten opgenomen kunnen worden, wat er in het concept aangepast of bijgestuurd moet worden en waar extra inzet nodig is om de samenwerking verder te ontwikkelen en te verstevigen. Per gebied zal de werkgroep de focus voor de inzet van de projectleider bepalen. Hierdoor zorgen we, dat de inzet van de projectleider aanvullend is op de reguliere inzet en dat we extra impact creëren die in dat specifieke gebied nodig is.

De laatste fase van het project richt zich op afronding en of doorgang. Omdat deze inzet extra is naar aanleiding van de gevolgen van de pandemie gaan we er niet vanzelfsprekend vanuit dat we na december 2022 doorgaan met de *Wijkproeverij*. We monitoren dit per gebied. Mocht er in een gebied behoefte zijn aan doorgang, dan bepalen we samen met bewoners en partners uit de werkgroep hoe we de *Wijkproeverij* vorm kunnen blijven geven en hoe dit project te borgen. De laatste vier maanden van het project kan de projectleider een rol spelen in deze mogelijke borging.

1. Plan van Aanpak Kwetsbare Ouderen – Handreiking “kwetsbare ouderen thuis” maart 2021

www.beteroud.nl/beteroud/media/documents/handreiking-kwetsbare-ouderen-thuis-A4_versie-april-2021.pdf

De kracht van
wij samen

